

Program formacije za osamstotu obljetnicu rođenja sv. Elizabete Ugarske (1207. – 2007.)

Prva godina: Život sv. Elizabete

Prvi mjesec: Obitelj iz koje potječe sv. Elizabeta i prvi dom

Svaki je svetac pojedinac koji potječe iz sasvim određene obitelji i sasvim određene kulture. Različitost kultura u kojima su sveti životi našli pomoć obogaćuje naše shvaćanje univerzalnosti Evanđelja.

Ljudska povijest sv. Elizabete bila je dio njezine svetačke povijesti. Ona je potekla iz mađarskog naroda u Istočnoj Europi, bila je kći ugarskog kralja Andrije II. Rodila se 1207. god., ni 200 godina nakon što je narod njezinog oca prihvatio kršćanstvo. Jedan od njezinih predaka bio je kralj Stjepan I., prvi ugarski kralj kršćanin (975. – 1038.), koji je kasnije proglašen svetim. Njegov sin, sv. Emerik (1007. – 1031.) također je bio smatran svecem.

Elizabeta je imala i njemačke korijene: njezina majka bila je Gertruda od Andechs-Merana. Sestra njezine majke, Hedviga (1174. – 1243.), koja se udala za šleskog vojvodu Henrika, također je bila svetica. Dakako, Elizabeta je za nasljedovanje imala obilje svetih predaka i predaju bogate obitelji.

Kad je imala samo četiri godine Elizabeta je morala ostaviti obitelj iz koje je potekla, jer su je roditelji obećali za ženu Ludwigu IV., budućem tirinškom velikom grofu, koji je imao tek jedanaest godina. Farkazije i David, dva svećenika ili crkvenjaka, pošli su s njom u njezinu novu domovinu, da bi je podsjećali na njezino naslijeđe.

Slava Elizabetine svetosti pojavila se s njezinim odlaskom iz rodne kuće za Tiringiju, gdje će postati slavna po svom radu sa siromašnima i potrebnima, i gdje je postigla svetost s mužem kojeg joj je Bog izabrao. No nije zaboravila obitelj iz koje je potekla, i vratila se posjetiti Ugarsku kao mlada udana žena. Ali nakon smrti svojega supruga, mjesto da se vrati kući, izabrala je život u svojoj novoj zemlji, gdje je mogla ispuniti odabir života u korist siromaha.

Duhovno razmišljanje:

Božja obećanja Izraelcima bila su dana po ljudskoj kulturi i po precima. Abraham je ostavio svoju domovinu da ispuni plan koji je Bog imao za njega. Zauzvrat mu je Bog obećao: "*Ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov*" (Post 12,2). Elizabeta je iskusila taj isti poziv, a i njezin je život postao blagoslovom za buduće naraštaje.

Evanđelje:

"Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća ocima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka" (Lk 1,54-55).

Drugi mjesec: Elizabetina mladost na tirinškom dvoru

Elizabeta je odrasla na dvorcu u Wartburgu, koji nadvisuje grad Eisenach, sa svojim budućim mužem Ludwigom, s njegovom braćom i sestrom. U to vrijeme Wartburg je ugošćavao jednu od najbogatijih i najsajnijih europskih dvorskih svita, i u njemu je vladalo mondeno ozračje.

Međutim, Elizabeta je vrlo brzo postala svjesna Boga i ljubav ju je privukla k Njemu. Bila je oduševljena dvorskom kapelicom i tražila je svaku moguću izliku, svaki put kad bi igrala neku igru, da uđe onamo i klekne pred oltar.

Iako je odrasla u bogatstvu i raskoši, postala je također svjesna svojih obveza prema bližnjima. Kad bi u igri nešto osvojila, željela je to podijeliti sa siromašnom djecom.

Rast Elizabetine ljubavi prema Bogu doveo ju je do želje da se žrtvuje za Njega. Željela je ostaviti igru ili ples nakon samo jednog kruga i "ostatak prinijeti Bogu". Prestala je, kao žrtvu, metati na sebe neke svoje ukrase. Već je u ovoj mladoj dobi započela proces obraćenja i pokore, koji stoji u srcu kršćanstva i franjevačkog poziva.

Duhovno razmišljanje:

Temelj za naš budući život postavljen je u našem djetinjstvu i mladosti. Svetost također počinje u djetinjstvu, učiti darovati sami sebe Bogu proces je koji traje čitav život. To je sv. Pavao sažeo riječima: "Zaklinjem vas, braćo, milosrdem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu - kao svoje duhovno bogoslužje. Ne suobličujte se ovom svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno" (Rim 12,1-2). Bez prestanka, kroz čitav svoj život, Elizabeta je nastojala samu sebe darivati Bogu na ovaj način.

Evangelje:

"Tko god dolazi k meni te sluša moje riječi i vrši ih, pokazat ću vam kome je sličan: sličan je čovjeku koji gradi kuću pa iskopa u dubinu i postavi temelj na kamen. A kad bude poplava, nahrupi bujica na tu kuću, ali je ne može uzdrmati jer je dobro sagrađena" (Lk 6,47-48).

Treći mjesec: Elizabetin brak

Elizabeta je shvatila da brak nije samo sredstvo sreće ili osobnog ostvarenja, nego poziv, poziv toliko ozbiljan koliko duhovan, i sredstvo po kojem je pozvana postići svetost.

Naša ljubav za one koji su nam bliski temelj je našeg shvaćanja ljubavi uopće, i toga kako Bog nas ljubi. Ovo vrijedi za bračnu ljubav, kako nam kaže Drugi vatikanski sabor, ova ljubav "potekla je iz vrela božanske ljubavi", i ima svoj početak u Bogu; Sabor dodaje da je "prava bračna ljubav uzeta u božansku ljubav" (*Gaudium et spes* br. 48).

Malo je pozornosti posvećeno braku u životima svetaca; doista, Elizabeta je bila jedna od malobrojnih oženjenih kanoniziranih osoba sve donedavno. Bila je sretno udana za Ludwiga IV. tirinškog, koji je također općenito smatran svetim.

Elizabeta je živjela svoju bračnu ljubav kao znak Božje ljubavi. Njezina najprisnija prijateljica, Isentruda, njezina dvorska dama, rekla je da su ona i njezin muž "živjeli u braku na način dostojan molitve. Voljeli su se čudesnom ljubavlju, slatko se međusobno potičući na hvalu i službu Bogu."

Oni su bili sveti ne zato jer nisu imali teškoća, već zato jer su prevladali svoje teškoće. Jedna od njih bila je to što su živjeli u vrlo nećudorednom ozračju na dvoru, među mnogim napastima, koje nam se pisci onog vremena ne trude sakriti. No oni su bili odlučni u izbjegavanju ovih zamki. Ludwigovi ljudi jednom su izričito iskazali svoje iznenađenje što nije nevjeran svojoj ženi. On je odgovorio: "Ne spominjite mi više ove riječi: ja imam jednu ženu, s kojom sam dužan čuvati vjernost." Elizabeta se morala ponekad suočavati s dugotrajnom odvojenošću od svoga muža, koji je veoma često putovao na carev zahtjev. Kad je bio na putu, ona se uklanjala s dvorskih proslava i zabava i provodila je svoje vrijeme u molitvi, da bi se udaljila od svake mondene rastresenosti i napasti.

Kao i sve ostale udane žene, Elizabeta je morala uravnotežiti svoj posao, bavljenje svojom djecom i svoju pažnju prema mužu, sa svojim pobožnostima.

Elizabetina svijest o nepravdi koju čine bogati i njezina želja za jednostavnijim životom ponekad su dolazile u sukob s njezinom ljubavlju prema mužu. Zaposlenici njezinog muža nametnuli su narodu nepravedne poreze tražeći plaćanje u naturi. Elizabeta nije jela nikakvu hranu koja je dolazila iz tog izvora. To čineći optužila je, barem neizravno, vladavinu svog muža za nepravdu. Ludwig je poštivao savjest svoje žene i podnosio takav izbor, obećavši da će ubrzo promijeniti takvo stanje.

Elizabeta je vjerno živjela svoju ljubav prema obitelji u sklopu svoje ljubavi prema Bogu; u zajedničkom hodu ona i njezin muž ostvarivali su vjernost u braku, svoje međusobno poštivanje, svoju odanost istoj vjeri i svakodnevnom poslu. Elizabeta i Ludwig postavili su Boga u središte svog bračnog života. Oni nas poučavaju kako živjeti ovu ljubav na isti način. Oni su ispunili riječi sv. Pavla: "Ljubav je velikodušna, dobrotiva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nikad ne prestaje" (1 Kor 13,4-8).

Evangelje:

(Isus reče): "Stvoritelj od početka *muško i žensko stvori ih. Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu; i dvoje njih bit će jedno tijelo*" (Mt 19,4-5).

"Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,34-35).